

Мітусова К. С.,
викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД

На разі, наше суспільство перебуває зараз на етапі фундаментальних змін та перебудови. Ці зміни проявляються у вигляді масштабного проникнення інформаційних технологій в усі сфери діяльності сучасної людини, тобто відбувається процес інформатизації. Так звана «інформатизація» суспільства стає невід’ємною частиною нашого життя, вона відбувається кожного дня, завдяки їй підвищується продуктивність діяльності та якість життя людини. На думку Всесвітнього економічного форуму Клауса Шваба зараз відбувається Четверта промислова революція, концепцією якої є «Індустрія 4.0». Зазначена концепція реалізовується шляхом злиття фізичної, біологічної та цифрової діяльності людини, а також аналізу усіх зібраних даних інформаційними машинами, роботами та ін. приладами. Як бачимо, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що такий цифровий прорив має багато позитивного впливу на життя людини [2]. Але існує одне з важливих питань, яке виникло на підставі того, що не всі користувачі сучасних інформаційних технологій, в тому числі мережі Інтернет, є добросовісними та можуть посягати на права інших добросовісних користувачів. Пояснюється це тим, що кожен з нас, інколи навіть не пізрюючи цього, бере участь в процесі інформатизації шляхом надання дозволу представникам інформаційних мереж на використання своїх особистих даних, тобто відповідно кожен з нас є потенційною жертвою так званих «цифрових шахраїв». Отже, тема нашого дослідження є доволі актуальною в наш час, адже, виникає питання яким чином можна захистити власні права на інтелектуальну власність у мережі Інтернет.

На нашу думку, виклад основного матеріалу доцільно почати із визначення поняття інтелектуальної власності та що до такої власності відноситься. Отже, поняття інтелектуальної власності визначено у статті 418 Цивільного кодексу України: «...це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом». У даному понятті фігурує ще один термін, розуміння якого є чи не найфундаментальнішим у відносинах, які виникають у сфері інтелектуальної власності – об’єкти права інтелектуальної власності, іншими словами що можна віднести до інтелектуальної власності особи. Отже, стаття 418 Цивільного кодексу України містить перелік об’єктів, які до якого виду власності відносяться: літературні та художні твори;

комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компоновання (топографії) інтегральних мікросхем; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці

Якщо держава визнає права людини, то відповідно гарантує їхній захист у відповідних нормативно-правових актах. Отже, відповідно держава повинна гарантувати захист права інтелектуальної власності особи, що власне і передбачає положення статті 431, 432 Цивільного кодексу України, які гарантують відповідальність за порушення права інтелектуальної власності та захист цього права судом відповідно [1]. Недоліком чинного цивільного законодавства, на нашу думку, є те, що відсутній процес, передбачений відповідним нормативно-правовим актом, який би повністю гарантував право на захист інтелектуальної власності в мережі Інтернет та визначав порядок притягнення до відповідальності, які посягають на це право. З цього випливає, що чинне законодавство не в змозі гарантувати повного захисту прав особи на інтелектуальну власність в мережі Інтернет. Отже, відповідно до цього, на нашу думку, законодавцю варто або удосконалити чинні нормативно-правові акти або створити новий, які б регулювали зазначені суспільні відносини. Адже, притягнути особу, яка порушила право інтелектуальної власності у мережі Інтернет є доволі складним процесом, адже неймовірно складно довести, що власне ця особа вчинила правопорушення, тому що невідомо, хто насправді перебуває по той бік екрана гаджета.

Для порівняння рівень захист права інтелектуальної власності у мережі Інтернет варто навести приклад інших країн світу. Наприклад, у Китаї законодавством передбачено, щоб інтернет-компанії перевіряли зміст своїх інформаційних ресурсів та видаляли заборонену інформацію або яка не відповідає дійсності. Усі блогери повинні реєструватися у відповідному додатку та вводити свої достовірні дані, що значно зменшує коло пошуку правопорушника [3].

У Франції ж, відповідно до закону HADOPI обов'язок щодо припинення порушення авторських прав покладено на інтернет провайдера. У випадку виявлення порушень особою авторських прав інших користувачів, інтернет провайдер двічі повідомляє електронним листом правопорушника про необхідність припинення протиправних дій, якщо ж дана особа проігнорувала ці листи та продовжує надалі вчиняти правопорушення інтернет провайдер має право відключити даного користувача від Інтернету та тримісячний строк з одночасним блокуванням його аккаунту в інших інтернет провайдерах.

Отже, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що не зважаючи на те, що, на разі, в сучасному суспільстві переважають процеси інформатизації, сучасна система законодавства України в сфері права інтелектуальної власності не спроможна захистити зазначене право у мережі Інтернет, соціальних

мережах тощо. Пояснюється це тим, що, на разі, наше національне законодавство не передбачає нормативно-правові акти, які б регулювали суспільні відносини в сфері захисту права інтелектуальної власності в мережі Інтернет. А також правопорушення, вчинені на просторах мережі Інтернет складно зафіксувати та відповідно складно ідентифікувати особу правопорушника, адже не існує ефективного механізму ідентифікації особи під час реалізації права інтелектуальної власності [3].

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. What It Means and How to Respond. Foreign Affairs, 12.12.2015. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution>.
3. Атаманова Ю. Є. Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет: світовий досвід та вітчизняні перспективи. *Право та інновації*. № 3 (7). 2014. С. 7-14.

Мітченко К. В.,
старший викладач кафедри
гуманітарних дисциплін та
психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОРГАНИ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Пріоритетним завданням кожної держави є охорона дитинства та материнства за допомогою різних інструментів влади. Від законодавства країни, що забезпечує якість життя, залежить і «якість» сім'ї, яка буде здатна виконувати властиві їй функції.

Дитинство – це особливий період життя людини, в якому закладаються основи фізичного та душевного здоров'я, для чого необхідні сприятлива атмосфера в сім'ї, що сприяє нормальному розвитку дитини.

Особисте немайнове право дитини на ім'я є одним із найважливіших, оскільки лише під певним ім'ям можлива реалізація прав та свобод громадянина. У разі виникнення розбіжностей між батьками про ім'я та прізвище дитини дане питання вирішується органом опіки та піклування у вигляді видання відповідного акта чи розпорядження.

Особливістю здійснення цього права є те, що його реалізує не сама дитина, а її батьки чи законні представники [1, с. 45]. За незгоди батьків або одного з них з рішенням органу опіки та піклування вони мають право звернутися до суду. По досягненню дитиною віку 14 років орган опіки та піклування, виходячи з інтересів дитини, може дати дозвіл на зміну імені дитини, а також змінити присвоєне раніше прізвище на прізвище іншого батька.